

Donderdag

den 5 Januarij.

H O L L A N D.

AMSTERDAM den 4 Januarij.

DE brand, waar van wij gister melding maakten, en die eer- gister avond ten elf uren uitbarste, was een der vreeslijk- ste, die wij in langen tijd hier ter stede hebben gezien. Door sellen wind en koude kon de noodige hulp niet spoedig ge- noeg worden aangebragt, en de brand sloeg, door de veraf- waaijende vonken, telkens over. Behalve de raffinaderij zelve, zijn nog 3 huizen verbrand of zwaar beschadigd; terwijl men nog gelukkig genoeg is geweest, verscheiden daarbij gelegen fa- brieken, en bijzonder de distillateurs-winkel en werkplaats het loosje voor de vlam te verzekeren. De schade wordt op meer dan f 200,000 geschat. Ook zijn, bij het instorten der voorgevel, zoo verre wij thans weten, twee menschen omgekomen en twee zwaar gekwetst. Het ijs in de gracht zelve was, door de hette en vonken, zoo wel als door den aandrang van menschen, aan het zakken geraakt, en verscheiden personen in het water ge- vallen; dan hierdoor is, zoo ver men weet, geen ongeluk ver- oorzaakt. Men kan de goede orde en bijstand, die daar bij plaats heeft gehad, niet genoeg prijzen, en nog heden is men met pom- pen bezig om het weder uitbarsten van het vuur, hetwelk nog smeult, te voorkomen.

Het hoog-nationaal-geregtshof van het koninkrijk Holland ad- verteert, dat hetzelve, op Maandag den 5den Januarij 1809, en vervolgens, deszelfs zittingen zal houden te Amsterdam, in het provisioneel daartoe aangewezen lokaal, op de fluwele burgwal, naast het stadhuis aldaar.

De president van het hoog-nationaal-geregtshof van het ko- ningrijk Holland adverteert, dat hij, in het lokaal van gemeld hof, op de fluwele burgwal, te Amsterdam, dagelijks (uitgeno- men zaturdags en zondags,) 's middags ten half twee uren, voor een ieder zal te spreken zijn.

B. DONKER CURTIUS.

F R A N K R Y K

PARYS den 29 December.

TWINTIGSTE BULLETTIN DER ARMEE VAN SPANJE.

MADRID, den 19den December.

Z. M. heeft heden over de armee, die te Madrid is, met alle deszelfs equipagen, en over de administratie daarvan, de revue gehouden. Zestig duizend man, honderd en vijftig stukken ge- schut, meer dan 1500 wagens, geladen met beschuit en brande- wijn, leverden eene ontzagverwekkende vertooning op. De reg- ter vleugel der armee leent tegen Chamartin, en de linker strekte zich tot voorbij Madrid uit.

De hertog van Belluno (Victor) is immer met zijn leger-corps te Toledo.

De hertog van Dantzig (Lefebvre) is met zijn leger-corps nog altoos te Talavera la Reyna.

Het 8ste corps is te Burgos aangekomen.

De generaal Saint-Cyr volvoerd zijne vereeniging met den generaal Duhesme te Barcelona.

Onze kavallerie posten ontdekken het veld tot aan de grenzen van Andaluzien.

De Keizer heeft eenige rustdagen aan de armee toegestaan.

Er worden, op de hoogtens van Madrid, zeer schoone fortifica- tien aangelegd. Zes duizend menschen werken daaraan.

De kleine belegeringstrein, te zamengesteld uit 24 ligte-belege- ringsstukken en kleine mortieren, is aangekomen.

Men heeft te Talavera la Reyna een vijftigtal mannen in het hospitaal geyonden; ook twee of drie honderd zadels, en eenige overblijfselen van magazijnen, de engelsche troepen toebehoord hebbende.

Eenige détachementen kavallerie hebben zich van den kant van Valladolid doen zien; dit is het eerste teeken van leven lietwelk de Engelschen gegeven hebben; zij hebben vele zieken en deser- tours. Den 13den van deze maand was hunne armee nog te Sa- lamanca. Eene zoo edele terughouding, eene zoo bijzondere on- bewegelijkheid, sints de 6 weken die thans verstreken zijn, kom- men zeer buitengemeen voor.

Z. M. geniet de beste gezondheid.

(Moniteur van den 5osten dec.)

Het proces-verbaal, van het geen in de vergadering der ge- constitueerde magten en de gedesputeerden van Madrid is be- sloten, benevens het adres, door de regering aan Z. M. aan- geboden, met Hoogstdeszelfs antwoord op hetzelve, alle stuk- ken, welke behoorden tot de koninklijke courant van den 2den januarij, zijn wij, uit hoofde van plaatsgebrek, ook nu nog genoodzaakt wittestellen.

R U S S L A N D.

PETERSBURG den 14den December.

Omtrent de gevechten, welke de jongste voortgangen onter armee in Finland zijn voorafgegaan, behelst onze hofcourant van heden, hoofdzakelijk, het volgende:

» Het hoofdkwartier is naar de stad Brahestadt verlegd.

» Den 28sten october besloot de graaf Kamenskji eenen forme- len aanval op Kajulocki te doen. De vijand retireerde zich echter, om niet omvleugeld te worden. Op deze wijze werd die sterke positie, door enkele manoeuvres, na operatiën van drie dagen, zonder groot verlies, door de onzen genomen.

» Men ontving de echte tijding, dat de Koning van Zweden, naar zijne noordelijke armee, nog nieuwe versterkingen ter zee afgezonden had, van welke, echter, een gedeelte, door storm, verstrooid en vergaan, en het overige gedeelte op de zweedsche kust geworpen is.

Na nog eenige verhalen van minder belangrijke gevechten, deelt de hofcourant de conventie mede, welke, den 7den no- vember, werd gesloten; volgens welke: 1°. de zweedsche ar- mee zich ten spoedigsten over de grenzen der provincie Uleaborg terug trekt, en zich, achter Kemy, in eene linie postceert. 2°. De zweedsche armee ontruimt Uleaborg, binnen 10 dagen tijds, na de onderteekening der conventie, terwijl de russische armee, uiterlijk den 30sten november, van die plaats bezit neemt. 3°. Al wat de russische achterhoede van de afftrekkende zweedsche armee in handen mogt vallen, wordt krijgsgevangen gemaakt en als goede buit verklaard. 4°. De zweedsche armee vermag niets van hetgene zij niet medevoeren kan, te veralieren. 5°. Uit Uleaborg, of andere te ontruimen plaatsen, vermag de zweedsche armee geene papieren nog iets mede te voe- ren, enz., enz.

De luitenant-generaal graaf Kamenskji is, voor de door hem behaalde zege bij Kaurtana en Orivais, door middel van welke hij van de gansche provincie Wasa bezit genomen heeft, en ein- delijk, tot belooning zijner heldendaden, welke hij, bij de offen- sive bewegingen tegen Uleaborg betoond, en waardoor hij de bezitneming van het groothertogdom Finland, door onze troe- pen, voleind heeft, de orde van den H. George, van de tweede klas, geschonken; zijnde de luitenant-generaal Tutschkow tot ridder der orde van St. Alexander-Newsky benoemd.

(Hamburger correspondent van den 30 dec.)

P U B L I E K E F O N D S E N.

De beursprijs van diversche effecten was, op dingsdag den 3den januarij 1809, te Amsterdam, als volgt:

H O L L A N D.	
Oude obligatiën . . . 2½ pCt. 33 à 34	Nat. schuldbrieven . . 3 pCt. 40½ à 40¾
Recepissen gefore	Dito losrenten . . . 2½ — 35½ à 36
negotiatie 1795 . . . 2½ — 54½ à 55	— dito 5 — 40½ à 40¾
Dito vrijwillige ne-	— 1795 3½ — 46½ à 46¾
gotiatie 1797 5 — 65½ à 66½	— 1801 3½ — 40½ à 40¾
Dito negotiatie 1804 5½ — 72½ à 73	— domcinen 4 — 79½ à 80
Obligatiën negotia-	— dito 1802 5 — 66½ à 67
tie 1807 6 — 101½ à 102	Bat. rescript, los-
30 jarige renten 1785 5 — 79 à 80	baar na den vrede 4 — 55½ à 55¾
20 jarige dito 1804 5 — 41 à 41½	Certif. negot. 1808 7 — 92½ à 93
Nat. schuldbrieven 2½ — 35½	Recepissen van dito 7 — 91½ à 92½

A M E R I K A.	
Bij Willink en Stap- 5 pCt.	Bij Idem, van
horst,	1 Julij 1791, . . 5½ pCt. 77 à 77½
AMERIKAANSCH FONDSEN.	Bij Idem, van
Bij Stadnitski, van 6 pCt. 209 à 211	1 Nov. 1791, . . 4½ — 64½ à 65½
1787,	Bij Idem, van
Bij van Staphorst, 6 — 199 à 203	1 Junij 1792, . . 4½ — 64½ à 65½
van 1789,	Bij Hope en comp.,
Bij Crommelin 6 — 125 à 131	C. S., 5½ — 106½ à 107
Bij van Staphorst,	Bij van Staphorst,
van 1 Jan. 1791, . . 6 — 87 à 87½	C. S., 3½ — 102 à 102½
Bij Idem, van	CERTIFICATEN VAN ORIGIN. FONDSEN.
1 April 1791, . . 5½ — 79½ à 80	Bij v. Staphorst, C. S., 3 pCt. 63½ à 63¾

D E N E M A R K E N.	
Op de kroon, bij	Op de tollën, bij
Finmah, 4 pCt. 96 à 97	Idem, 4 pCt. 89 à 95
Op de bank, bij	Aziatische comp.,
Dall, 4 — 97 à 98½	bij Idem, 5 — 93 à 95

Bij <i>Echenique</i> , . . . 5½ pCt. 47 à 49	Bij <i>Hope en comp.</i> , van 1807, 5½ pCt. 71 à 72
Bij <i>Hope en comp.</i> , van 1805, 5½ — 76½ à 77	
O O S T E R R I J S C H E K E I Z E R S C H A T	
Cp de weenerbank, bij <i>Goll en comp.</i> , 5 pCt. 41 à 46½	Dits, bij <i>Idem</i> , . . . 4 pCt. 42 à 44
Dito, bij <i>Idem</i> , . . . 4½ — 42 à 44	Certificaten, bij dito, 5 — 58½ à 59
Rusland, bij <i>Hope en comp.</i> , 5 pCt. 88 à 88½	Saksen, bij <i>Brauns- berg</i> , 5 pCt. 105 à 105½
Portugal, bij dito, 5 — 98½ à 99	FRANSCHE FONDSSEN 5 — 73 à 78
Napels, bij <i>Idem</i> , . . . 6 — 92 à 93	Certificaten van de <i>Wijk en Vromhergh</i> , van <i>Hul- mal en Hagendoorp</i> , en <i>Wit- ten Borski</i> , 5 pCt. 78½ à 78
Zweden, bij <i>Hogguer en Hasselgreen</i> , . . . 5 — 85 à 85½	

Den 29sten december 1808 waren, op de beurs van Parys, de prijzen der publicke fondsen als volgt: 5 pCt. geconsol. interest doende met 22 september 1808, 80 fr. 15 c. *Idem*, interest doende met 22 maart 1809, 0 fr. 0 c. Aktien van de fransche bank, 12½ fr. 50 c.

K U N S T E N.

Rapport van den directeur-generaal der wetenschappen en kunsten, aan Zijne Majesteit den Koning.

S I R E!

Uwe Majesteit hadt nauwelijks den troon, binnen deze gewesten, beklommen, of eene van hare dierbaarste zorgen werd op de wetenschappen en schoone kunsten gerigt. Voor de eerste, die nimmer opgehouden hadden in ons vaderland te bloeien, werd slechts de onderhoudende hand en het waakzaam oog van een verlicht bestuur gevorderd, gevoegd bij die edelmoedige mildadigheid, waarvan Uwe Majesteit reeds zoo vele blijken gegeven heeft, en die, tot de uitbreiding van alle nuttige kundigheden en het aanmoedigen der geleerdheid, zoo veel kan toebrengen. De laatste, daarentegen, bevonden zich in een staat van kwijning en verval. De hollandsche school behoorde in de schilderkunst tot de vergeten namen der zeventiende eeuw, hoe zeer het ook op verre na aan geen verdienstelijke meesters in ons midden ontbrak. De graveerkunst kon slechts op enkele mannen van uitzinnende bekwaamheid roemen, en was genoodzaakt, voor de toenemende vorderingen onzer naburen, onder te doen. Niet vele gebouwen, van eenige in 't oog vallende architectuur, pleitelen met, door 't gansche koninkrijk heen, voor onze aanspraak op deze edele kunst; en indien geen reizigers, somwijlen, 't zij ouder, 't zij nimmer beeldhouwwerk met zich hadden medegebracht, zoude men hebben beginnen te twijfelen, of zich de menschelijke gedaante ook heden nog in marmere liet voorstellen.

Reeds in November des jaars 1806 benoemde Uwe Majesteit eene commissie, waaraan de taak werd opgelegd, om Haar, in een voorloopig rapport, de middelen aan te wijzen, welke, beide in wetenschappen en in schoone kunsten, den vorigen roem der natie of uit konden breiden, of doen herleven. En het was gedeeltelijk als een gevolg dezer benoeming te beschouwen, dat Uwe Majesteit, op den 22sten Januarij 1807, aan eenigen door haar aangestelden directeur-generaal der schoone kunsten (opdat ik mij thans tot deze alleen bepale,) om uit voerige instructie gaf, welke niets dan zucht voor den bloei der zelve ademde, en vervuld is met de heilzaamste maatregelen, om dieg bloei krachtig te bevorderen. Hier toe behoorde, onder anderen, de bepaling, om 8 kweekelingen, te Parys en te Rome, te onderhouden; waar van er reeds onmiddellijk vier werden afgezonden, en wier getal sedert dien tijd, tot op 11 is aangewassen; terwijl Uwe Majesteit, in de eerste helft van het nu afgeloopen jaar, een bijzonderen directeur benoemd heeft, om op hünne studien en gedrag een oplettend oog te vestigen. Hiertoe behoorde vervolgens, die uitloving van aanzienlijke prijzen, welke, tot oogmerk hebbende, den staat der kunsten in het koninkrijk te kennen, twee giften, van f 3000:00 ieder, toezeiden aan den geen, die het beste schilderstuk van vaderlandsche geschiedenis, en het beste beeldhouwstuk zouden inleveren, en drie andere giften, van f 2000:— elk, voor het beste classiek stuk (*tableau de genre*); het beste landschap of schilderstuk met gedierten, en het beste graveerwerk; alle in Augustus van dit jaar in gereedheid te brengen: om niet te spreken van voortdurende prijzen in de verschillende takken der schoone kunsten, waarvan de hoegroothed nog nader moet vastgesteld worden. Hiertoe behoorde vervolgens de bepaling, dat er, even als in de overige rijken van Europa, waar men op aanmoediging der kunstenaars, op vorming van den goeden smaak eener natie en op algemeene beschaving prijs steld, ook hier, van tijd tot tijd, eene openbare tentoonstelling van inlandsche kunstwerken zou plaats grijpen. Want, indedaad, Sire, het zij mij geoorloofd dit hier tusschen beiden op te merken, men dwaalt ten zeersten, wanneer men de schoone kunsten alleentijk als de luxe van een volk beschouwt. Zij staan met den geheelen nationalen voorspoed, zij staan inzonderheid met de bevordering en den luister der fabrieken en met eene reeks van wetenschappen in het nauwste verband; en aan deze te willen huide doen, met minachting en verwerping van genē, zou niet anders zijn, dan twee onafscheidelijke dingen van een te willen scheuren, en de wetenschappen van 't geen in zoo veel opzigten tot haar cieraad niet alleen, maar zelf tot hare opheldering en ontwikkeling strekken kan, te berooven, en somwijlen haar tot een dor en onbevallig ligchaam te misvormen. Het koninklijk museum, daarenboven, 't welk Uwe Majesteit, bij dezelfde instructie, bij voortdurend voor het publiek heeft gelieven openstellen, is in dit jaar met eene zeer aanzienlijke verzameling schilderijen vermeerderd; gelijk Hoogstdezelve reeds vroeg in het afgeloopen jaar een der rijkste prentkabinetten aan hare koninklijke bibliotheek geschonken heeft.

Ik zwijge van zoo vele andere bepalingen, ter zelfder tijd veror-

dend, daar ik gemeend heb, voor het tegenwoordige, dat alleen te moeten opnoemen, 't geen in een meer onmiddellijk verband met het onderwerp staat, over welk ik, volgens Uwer Majesteits bevel, thans de eer heb Haar een verslag te doen toekomen.

De oprigting van het koninklijk institut, van welk eene zonderlinge klasse aan de schoone kunsten was toegewijd, en die eene nieuwe proeve aanbiedt van de zucht Uwer Majesteit, van derzelver uitbreiding en roem, verdragde slechts voor een korten tijd, door toen nog niet de volledige organisatie bekomen hebben, het sedert meer dan anderhalf jaar vastgestelde tijdstip van mededinging naar de bovengemelde prijzen, en tevens van openbaren tentoonstelling der kunstwerken van hollandsche meesters. Op den 3den Augustus dezes jaars besloot Uwe Majesteit, dat het een en ander met den 15den september, daaraan volgende, een aanvang nemen zou; en het behaagde Haar, zoo wel het opzigt over deze tentoonstelling, als de toewijzing der prijzen, aan de genoemde vierde klasse van het institut, voreingd met den directeur-generaal der wetenschappen en kunsten toe te vertrouwen. Twee zalen van het koninklijk paleis der hoofstad, met een portaal en voorvertrek, werden, niet alleen tot plaatsing van het geen de kunstenaars zouden aanvoeren, ingeruimd, maar Uwe Majesteit beval mij, daarenboven, uit het zich nog in den Haag bevindende museum, de beste voortbrengselen van het penneel onzer oude meesters, die hetzelfde reeds sedert een geruimen tijd bevattede; met het, door Uwe Majesteit zelf, slechts even te voren aangekochte, naar Amsterdam te doen overbrengen, en in de grootste der zalen te doen ophangen, waar bij die hoofdstad, uit hare verschillende openbare gebouwen, nog eenige meesterstukken toevoegde. Op deze wijze vereenigde de tentoonstelling den schat der vroegere hollandsche schilderkunst, met al wat de nog levende meesters zouden waardig keuren, als de vrucht hunner oefeningen, of enkel aan het oog hunner landgenooten aantebieden, of door dezelve, naar de uitgeloopte prijzen te dingen; terwijl ik tevens de noodige zorg gedragen had, dat de kweekelingen van Parys, voor zoo ver zij daartoe reeds lang genoeg het onderrigt der fransche schilderkunst en graveers genoten hebben, ook de proeven van hunne vorderingen aldaar te register tijd zouden doen inkomen. Eenige weinige schilders van naam hebben zich wel aantrokken, om de tentoonstelling met hunnen arbeid te verrijken; (hoezeer het mogelijk zij, dat ook sommige derzelven onder de mededingers naar de prijzen hebben kunnen schuilen;) doch ver liet grootste gedeelte heeft het zich tot eene eere gesteld, aan de heilzame oogmerken Uwer Majesteit te beantwoorden, en hunne landgenooten op de vruchten van hunnen vlijt te onthouden; en de ijver der kunstenaars, zoo wel als uwe bedoelingen, Sire, zijn op de aangemaaste en rijkste wijze vergolden, door den onafgebroken toeloop, gedurende bijna anderhalve maand, niet alleen van al wat in ons midden op kunstmin of op smaak eenige aanspraak vormt, maar ook van eene geringere klasse van ingezetenen, naar dit nieuwe schouwspel in menigte heen gelokt, welke getoond heeft, van het gevoel voor het schoone, niet te betoverstoken te zijn, en slechts een meer geoudf oog te behoeven, om ook, op hare beurt, een regelmatig vonnis over de werken der kunst te mogen vellen. De maate gelen ter handhaving der goede orde, te voren met alle omzigtigheid genomen, zouden misschien nauwelijks noodzakelijk zijn geweest, zoo betamelijk was in allen opzigten het gedrag der aanschouweren, onder welke een zeer groot aantal zich niet met een enkel en oppervlakkig zien heeft vernooegd, maar, door zijne oplettende beschouwing en dikwijls terugkeeren, bevezen heeft, het bestuderen der kunst tot zijn doel gesteld te hebben.

Zonder de mededingers naar de prijzen daar onder te rekenen hebben niet ver van de 40 meesters, waarvan de grootste helft in de hoofdstad gevestigd, de overige door het geheele koninkrijk verspreid, door elkander, ontrent 80 schilderstukken tot bezigtiging van het publiek ingezonden.

De namen der amsterdamsche schilders zijn: *Andriessen, Barbiers, Coelers, Garnier, Greeve, Hansen, Helant, Hulswit, Hodges, Jellegerhuys, Kamphuisen, de Lelie, Lindhorst, Michaelis, Moritz, van Os, du Pré, Ruitenschild, Scheffer* en deszelfs echtgenoot en zoon, *Schwachhöfer* en *Stoekvisch*; die der overigen zijn: *Broek, Gregoor en Vermeulen*, te Dordrecht; *van Cuienburg, Penning en Smits*, in den Haag; *Gaal*, te Middelburg; *Jonxis*, te Utrecht; *Pineman*, te Amersfoort; *Moltzer*, te Nymegen; *van Oosterhout*, te Thiel; *van der Kooi*, te Franeker, en *Huismans*, te Breda.

Uwe Majesteit zal, buiten twijfel, in dit rapport van mij, geen uitvoerig verslag der schoonheden of gebreken van ieder schilderstuk begeeren, dat hier ten toon gespeid is. De bereidvaardigheid waarmede, op Hoogstdezelfs wenk, de meeste kunstenaars de voortbrengselen van hun meerder of minder genē zijn komen aanbieden, zonde mij van zelve moeten weerhouden van eene strengere beoordeeling. Het zij mij dus geoorloofd, hier enkel eenige algemeene aanmerkingen te mogen ter neerststellen.

Over het geheel doet deze tentoonstelling op verre na geen schande aan onze natie, wanneer men overweegt, niet slechts, dat het de eerste reizē is, dat men eene inrigting van dezen aard hier te land heeft in het werk gesteld, op welke de minste schilders waren voorbereid, en waarvan weinigen zelfs iets geweten hebben, dan nauwelijks anderhalve maand te voren; maar daarenboven, dat er door vroegere gouvernementen van dit rijk zoo goed als niets voor de schoone kunsten verrigt is, dan enkel, dat men, in het een of ander gewest of stad, een teeken-genootschap, dat zich daar mogt gevormd hebben, door kleine ondersteuning is te hulp gekomen. Alles, voor het overige, wat er van deze natuur bestaan heeft, of nog bestaat, werd door bijzondere personen ondernomen, aangemoedigd, begiftigd. Een schilder dus

die niet in de hoofd- of eenige andere groote stad, zijn verblijf hield, was buiten de gelegenheid, zoo wel van zich bekend te maken, en in zijne kunst een genoegzaam bestaan te vinden, als van zich verder te volmaken, door, gelijk thans geschied is, een vereenigings punt te vinden; waar hij zijn talent kan toetsen aan de talenten zijner medekunstenaars van het geheele rijk, en door die vergelijking, zijne misslagen kon leeren verbeteren, en de schoonheden van het werk van anderen allengskens tot de zijne te maken.

En wat nu de verdienste der ingezonden stukken zelve betreft, zoo is het wel niet te ontkennen, dat, door niemand, vooral voor eene eerste proeve, te willen afwijzen, er veel middelmatig heeft moeten worden aangenomen; maar even zeker is het, aan de andere zijde, dat men verscheiden stukken met groot genoegen heeft bezigtigd; dat in sommigen, genie, vindingkracht en oordeel, in anderen een geoëffend penceel, eene juiste teekening, een warm en levendig koloriet, en die getrouwe nabootsing der natuur, die onzer landgenooten steeds zoo zeer behaagde, gelijk zij het hollandsche school zoo goed als bij uitsluiting gekenmerkt heeft, onloogbaar hebben doorgestraald.

Jammer is het slechts, dat het historisch vak, tot nu toe, zoo weinig beoefenaars in ons midden gevonden heeft, gelijk er ook slechts eenige enkele stukken, zoo op de tentoonstelling als ook onder het geen bestemd was naar den prijs te dingen, van verscheen is. Dit toch is het ware schilderen. In andere takken dezer vereerenswaardige kunst bespeurt men wel eene meer of min bestudeerde en aangename navolging der doode, der groeiende, of der redelooze natuur: of, zoo zich deze takken al tot den mensch, het meesterstuk der schepping, verheffen, vertoonen zij hem in rust, of in minder belangrijke dagelijkse bezigheden. In het historisch vak verschijnt hij waarlijk als mensch; hier ziet men hem in zijne gewichtigste handelingen; hier deelen zijne oogen, zijn gelaat, en alle zijne gebaarden aan den aanschouwer mede, het geen er tot in het binnenste zijner ziele omgaat; hier komt het bij den schilder vooral op de gelukkige stelling en groepering zijner beelden aan; hier vergeeft men nog minder dan elders de misteekeningen; hier moet de uitwerking van licht en schaduw in 't bijzonder in acht genomen worden; hier de zeden en gewoonten van het land en van het tijdperk, waar men zijn onderwerp uitverkiest, naauwkeurig onderzocht; hier de geschiedenis met oplettendheid geraadpleegd worden; maar, 't geen ik eerst had moeten zeggen, de kunstenaar moet hier een kenner van het menschelijk hart, en beoefenend wijsgeer zijn; het genie moet hier het penceel besturen; en, om alles in een enkel woord bijeen te trekken, hier wordt de schilderkunst poëzij.

Het geeft mij enig genoegen, Sire, Uwe Majesteit te kunnen mededeelen, dat een jongeling van 12 jaren, de zoon van den Heer Scheffer namelijk, die zelfs in het geschilderkundige, niet zonder goedkeuring, arbeid, zich op de tentoonstelling aan dit vak heeft durven wagen, door eene afbeelding van *Hannibal*, toen hem *Hasdrubal's* hoofd op een schotel gebracht wordt; en dat dit stuk, als het voortbrengsel van zoo jeugdige vingers beschouwd, aan dit land, eeniger tijd, een groot historisch schilder toezegt.

De portrait-schildering zal zekerlijk, onder alle volkeren, de laatste tak der kunst zijn, waar van men het uitsterven te duchten heeft. Men ziet de trekken van zijn gelaat zoo gaarne vereeuwigd; men plaatst zich zoo gaarne, na den dood van geliefde echtgenooten, ouders, kinderen of vrienden, voor hun gelijkelijk afbeeldsel, om zich de hoedanigheden hunner ziel, den vorm hunnes wozens te herinneren. Ook onder ons heeft zich deze tak, het zij dan met meer of met minder geluk, bij aanhoudendheid gehandhaafd; en de tentoonstelling heeft er, zoo in geheele en halve lichaamslengte, als in enkele hoofden; zoo in de natuurlijke grootte, als op eene kleinere schaal, verschillende voorbeelden van opgeleverd. De verdiensten van zoo vele portraiten kunnen niet anders dan zeer onderscheiden zijn; sommige pogen wel, slechts door eene gelukkige gelijkenis, te vergoeden, 't geen hen aan kracht, aan teekening, aan uitvoerigheid, aan het ware koloriet ontbreken magt; doch in anderen bespeurt men weder, met genoegen, dat zich, of de meeste, of ten minsten verscheiden dier vereischens aan één scharen. De heeren *Gaal* en *Hodges* zijn de eenigen, die beelden ter geheel lengte hebben voorgesteld. Ter halve lengte, of in enkele hoofden, hebben de heeren *Scheffer*, de *Lelie*, *Coelers*, van der *Kooi*, *Pieneman* en *Smits* hunnen arbeid vervaardigd; terwijl de heeren *Garnier*, *Helant*, *Greeve* en mevrouw *Scheffer* de gedaante, die zij hebben afgebeeld, meer in 't klein hebben zaamgetrokken. In 't geen, voor 't overige, onder den naam van *tableaux de genre*, of stukjes van vinding, kan begrepen worden, is de tentoonstelling insgelijks niet geheel onvruchtbaar geweest, schoon ook hier, gelijk van zelve spreekt, de waardij van het ene zich boven die van het andere verheft. De heeren *Coelers*, van *Cuylenburg* en *Morits* hebben, onder anderen, in dezen smaak gearbeid.

Uit den rijkdom van landschappen en dierenstukken bepale ik mij, om onder derzelver schilders de namen van *Hulswit* en van *Os*, aan Uwe Majesteit, op te noemen, en onder de bloem- en fruitstukken, dien van *Linthorst*; zonder aan de verdiensten, welke de schilderijen der overige meesters in dit soort bevatten mogten, te willen te kort doen.

Van de tentoon gespreide platen behoef ik niets te zeggen, dewijl de beste derzelven, als die van den heer *Portman*, van *Senus* en verschillende andere graveurs, reeds sedert een geruimen tijd bekend zijn. Een jongeling, die zich door eene kleine plaat, den beroemden *Humboldt* voorstellende, voordeelig onderscheiden heeft, de heer *Filyn*, verdient, dat zijn naam aan Uwe Majesteit bijzonder worde voorgedragen.

Het geen mij nu, Hoog overschiet, Sire, is, van het geen uwe kweekelingen in de schoone kunsten, te Parys, hier heen hebben gezonden, eenige melding te maken. Het strekt mij tot eenen waarlijk striktelinge plicht, aan Uwe Majesteit mede te deelen, dat zij, ieder in zijne eigene werkzaamheid, het zij in het teekenen van akademie-beelden, het zij in de landschaps-schilderkunst, het zij in de bouwkunde, het zij in het graveren, met den meesten ijver arbeiden, en de goedkeuring hunner verschillende leermeesters, naar mate van de vorderingen, die men van elk verwachten kan, wegdragen; en dat ik van den directeur, welken Uwe Majesteit over hen gesteld heeft, ben onderrigt geworden, dat hun karakter en hun gedrag volkomen aan dezen ijver in hunne studien beantwoord. Uwe Majesteit heeft dus de grootste rede van zich met het vooruitzicht te vleijen, dat deze jongelingen, wanneer zij, na hunne studie jaren te Parys en te Romeu voltrokken te hebben, in het vaderland zullen wederkeeren, den bloei der schoone kunsten, in hetzelfde, op geen geringe wijze zullen helpen bevorderen, en ons, in de verschillende vakken, op welke zij zich toelaggen, eens mannen zullen opleveren, op welke Holland trotsch kan zijn; terwijl zij hier door tevens aan de koninklijke weldaad, die hen te beurt gevallen is, de dankbaarheid zullen betoonen, die men van een edelaardigen inborst verwacht, van welken toch alle voortbrengselen van genie of van verstand eerst hunnen waren luister ontleenen.

De schilder van der *Wall*, te Parys, hoe zeer onder het getal der kweekelingen opgenomen, is reeds een man van meer gevorderde jaren. Deze begunstigde van den beroemden historisch schilder *David* heeft zich, in deszelfs school, op het vak zijns meesters toegelegd, en, ter proeve zijner talenten, een groot en uitvoerig stuk doen herwaards voeren, 't welk *Marius*, in zijne vlugt op de ruinen van Carthago zittende, voorstelt. Een lictor, namelijk, van den romeinschen praetor in Afrika, komt hem uit deszelfs naam het bevel brengen, van zich uit dat werelddeel te verwijderen; een bevel, 't geen hij, na een langdurig stilzwingen, en den lictor met een afgrijsselijk oog aanschouwende, met deze taal beantwoordt: zeg, dat gij *C. Marius*, als balling op het puin van Carthago zaagt zitten. Dit schilderstuk, heilwelk, daar het meer is, en van meer waarde, dan het geen hem door het decreet van Uwe Majesteit, ter overzending, wordt gevegd, zoude hem, in zijne behoeftige omstandigheden, en met een huisgezin bezwaard, eenige aanspraak kunnen geven; op eene gedeeltelijke vergoeding door Uwe Majesteit. De achtergrond, en al wat niet tot de beide hoofdvoorwerpen van het stuk behoort, verdienen niet, dat men er met eenige bijzondere goedkeuring van spreke; doch aan deze beide, daarentegen, heeft de heer van der *Wall* alle zijne talenten besteed; en zij doen, zonder eenigen twijfel, geen geringen uitwerking: 't geen zich de schilder ook voornamelijk tot doelwit schijnt gesteld te hebben. In het grove hoofd van *Marius* ontdekt men echter meer den man van geringe afkomst, dan men dit wel van een kunstenaar, die steeds de schoone natuur, zoo veel hem mogelijk is, moet volgen, begeerd zou hebben; de woede, daarentegen, is levendig genoeg op het gelaat te lezen; de handen en voeten schijnen, even eens, te groot en te massif; het linker been daarentegen, wat te jong in vergelijking van de overige deelen, en het naakte lichaam, al te zeer naar dat van den *Lacoon* gevolgd. In den lictor, schoon men ook in hem de grofheid der buitenste deelen zou kunnen gispn, heerscht nog meer eenvoudigheid en stouthed; en de plooijen van het gedeeltelijk roode, gedeeltelijk groene gewaad, dat hem omgeeft, en over de schouderen hangt, verdienen allen lof.

Twee andere élèves van *David*, de heeren *Alberti* en *Moll*, hebben hunne studien ingeleverd; de eerste, de beide kampvechters, ieder in een afzonderlijk stuk; de andere, een man en eene vrouw. *Alberti*, in de hoofdstad, door zijne vroegere oefeningen en door een prijs, dien hij er toen behaald had, genoegzaam bekend, heeft, volgens de eenparige getuigenissen der kunstenaars, reeds groote vorderingen gemaakt, schoon de teekening zijner beelden ook nu niet van alle berisping is vrij te pleiten, en de manier over het geheel wat hart, en de ontrukken te scherp zijn. Bij deze zelfde fout voegt *Moll*, in zijne studie, nog meer misteekeningen: getuige, bij voorbeeld, het linker been der zittende vrouw, de magerheid in het midden hares lichaams, en het schier geheele gebrek aan boezem; getuige ook de al te sterke diepte in den rug des mans. Ik heb gemeend, Sire, eene min bewimpelde en strengere beoordeeling der stukken uwer kweekelingen aan Uwe Majesteit schuldig te zijn, dan wel van de werken onzer inlandsche kunstenaars, welke niet door Hoogstdezelve onderhouden worden, en met een gul vertrouwen, op uwe uitnoodiging, hunne arbeid aan U en het publiek zijn komen aanbieden. Van *Teerling*, *Klyn* en *Knip*, drie andere dezer kweekelingen, zijn landschappen ingezonden: dat van *Teerling*, eene rotsige streek, en den ingang eener steenklove te Montmartre voorstellende, heeft de algemeene goedkeuring weggedragen, en men ontdekt er een samenstel van wel geordonneerde partijen in. Het stukje van *Knip*, welke mede reeds een gevestigd schilder te Parys was, is insgelijks niet van vele verdiensten ontbloot. In de vlakte van Montmorency, door *Klyn*, zoude men eene mindere stijfheid in het geheel en minder getelde boom-reijen en bladeren begeerd hebben; een gebrek, van hetwelk, wanneer een schilder er eens in zijne eerste jaren in vervalt, hij zich daarna zoo moeilijk ontdoet. Het naarstig bestuderen der natuur in 't groot, en van de stukken dier meesters, die dezelve het naauwkeurigst gevolgd hebben, is het eenigste geneesmiddel tegen een gebrek van dezen aard.

Eindelijk, heeft ook de jonge plaatsnijder *Förssel*, een leerling van *Berwick*, eene gravure overgezonden, die, volgens het eenparig oordeel der kenneren, den meesten lof verdient, en ons de grootste hoop voor het toekomstige, van hem doet opvat-

ten: Zij stelt, indien ik mij niet bedrieg, een afbeeldsel voor van den beroemden en achttingwaardigen *Fenelon*.

Op de tentoonstelling van een volgend jaar zullen alle de kweekelingen de bewijzen hunner studien aan Uwe Majesteit kunnen voorleggen; en ik twijfel geen oogenblik, of zij, die het reeds deze reize gedaan hebben, zullen tevens de proeven hunner vorderingen opleveren; in dien tusschentijd door hen gedaan: terwijl ik, bij dezelfde gelegenheid, niet kan nalaten mijne verwachting aan Uwe Majesteit te komen te geven, dat ook van inlandsche kunstenaars, indien Hoogstdezelve goed mogt vinden, reeds van nu af aan tegen den aanstaanden September, eene nieuwe tentoonstelling te doen aankondigen, er een nog rijker schat van voortbrengselen, zoo in aantal als inwendige waardij, op de daartoe bestemde plaats zal vloeijen.

Ik heb de eer aan Uwe Majesteit hiervens de beoordeeling der stukken, welke naar de prijzen gedongen hebben, gelijk de vierde klasse van het institut dezelve heeft uitgebracht, ter hand te stellen. Indien vele, zoo schilder als andere stukken, welke het aan geene wezenlijke verdiensten ontbreekt, daarbij niet bij name hebben kunnen genoemd worden, zoo is hier de oorzaak van, dat zij voor voorwerpen van meer waardij hebben moeten wijken; en daar de briefjes der niet bekroonde kunstenaars ongeopend moesten verbrand worden, kunnen derzelver namen, door het niet behalen van den prijs, ook niet anders dan verborgen blijven.

Ik heb de eer mij met het diepste respect te teekenen,

S I R E!

Uwer Majesteits onderdanige en gehoorzame dienaar
en getrouwe onderdaan,

J. MEERMAN.

Beoordeeling der schilderstukken en prenten, welke ingezonden zijn, om te dingen naar de prijzen, bij decreet Zijner Majesteit, van den 22sten januarij 1807, bepaald, gedaan door de vierde klasse van het koninklijk institut, met adjunctie van den directeur-generaal der wetenschappen en kunsten.

Het is in het algemeen aan de klasse toegeschenen, dat er ter dinging naar de onderscheiden prijzen, een zoo aanzienlijk getal van stukken is ingekomen, dat er zich voor de schilder- en graveer-kunst, in ons vaderland, een uitmuntend vooruitzicht opdoet.

De landschappen evenwel, het zij zonder, het zij met gedierten, gelijk mede de zeestukken, overtreffen ver de overige soorten van onderwerpen; en indien de klasse het regt had gehad over meer dan éenen prijs te beslissen, zoude het haar weinig moeite gekost hebben, aan een' zoo aangename pligt te voldoen.

In het vak der vaderlandsche geschiedenis, waaraan een eerste prijs van f 3000:00 was toegezegd, zijn slechts drie stukken ingeleverd, n°. 67, 84 en 88 van den catalogus. In den strengsten zin, zoude geen een derzelven gerekend kunnen worden, aan de vereischten, die de historische schilderkunst vordert, volkomen te beantwoorden; dan, daar deze tak in ons midden het minst gebefend wordt; en het, niet zonder gewigtige redenen, des Konings oogmerk is, denzelven boven anderen aantemoedigen, heeft de klasse gemeend, eenigzins meer toegevend te moeten zijn, en zich vleijenden met de hoop van, in het vervolg, over historische stukken van meer volmaaktheid te zullen mogen oordeel vellen. heeft zij voor het tegenwoordige slechts onderzocht, welke van deze drie de meesten verdiensten en de minste gebreken vereenigde; wanneer het haar niet moeilijk viel den prijs aan n°. 67 toewijzen, den admiraal *de Ryk* voorstellende, die zijn ontslag uit den kerker weigert; waarvan, bij de opening van het biljet, de maker bleek te zijn de heer *J. B. Scheffer*, alhier.

Daar de beteekenis van het geen men onder *tableau de genre* verstaat, niet aan een ieder even bekend was, heeft de klasse gemeend, daar onder, voor deze reize, te mogen rangschikken, al wat niet onmiddellijk tot het vak der vaderlandsche geschiedenis of dat der landschappen behoorde: te meer, daar, onder bloemstukken en meer andere onderwerpen, er zich eenige bevonden, die wezenlijke verdiensten opleverden, en die het der klasse voorkwam, van de mededinging niet te kunnen uitsluiten, zoo zij aan de edelmoedige bedoeling Zijner Majesteit wilde beantwoorden. Onder de 18 stukken, die op deze wijze geregigd waren, om naar den prijs van f 2000:— met elkaar te wedijveren, onderscheiden er zich twee boven de anderen: het eene in den meer eigenlijken zin een *tableau de genre*, eene dame, namelijk, welke van een' bediende een' brief ontvangt, zijnde n°. 79 van den catalogus; het ander, een bloemstuk, n°. 82. De klasse heeft lang tusschen die beiden geaarfeld: doch deels de overtuiging, dat een schilderij, hetwelk een paar menschelijke figuren voorstelt, waarin zich zoo veel waarheid en naviteit vertoont als in dit, steeds, uit haren aard, den voorrang boven een bloemstuk verdient; deels eenige bijzondere aanmerkingen, welke op dit laatste gevallen zijn, hebben de schaal tot het eersten doen overhellen, waar van de heer *W. B. van der Kooi*, pralector aan de akademie te Franeker, zich in het ontzegelde biljet als schilder genoemd heeft. De klasse verheugt zich intusschen, dat Zijne Majesteit, van het oordeel der leden over het bloemstuk voorloopig onderrigt, ook aan den meester van hetzelfde eenen buitengewonen prijs heeft gelieven toe te zeggen; de naam deszelven is bevonden te zijn, de heer *J. Sonnenberg Gallant*.

Het vak der landschappen, waarin de klasse, met het levendigste genoegen, zoo vele talenten heeft opgemerkt, heeft mede 18 stukken aangeboden, waar over zij heeft moeten beslissen, wanneer men er namelijk de zeestukken bij telt, die, volgens eene

rangschikking, niet altijd in de natuur gegroep, gewoonlijk jaartoe gerekend worden. Twee landschappen, n°. 115 en 116, verdeelden voornamelijk de stemmen der leden, en kwamen beide in een soort van wedstrijd, met het zeestuk n°. 73.

Dan, ook in dit geval, meende de klasse, de verdiensten omtrent gelijk gesteld zijnde, zich nader aan 's Konings besluit te zullen houden; zoo zij aan de levende natuur en aan een bloeiend landschap, met gedierten opgeluisterd, den voorrang gaf, boven eene woelende zee; te meer, daar, hoe uitmuntend hier ook de golven geschilderd zijn, het overige echter niet geheel van berisping is bevrijd gebleven; en de prijs werd eindelijk toegewezen aan het eerstgenoemde der drie stukken, waarvan de maker is gebleken te zijn de heer *P. G. van Os*, alhier. Ook ten dezen opzichten, intusschen, verheugt het de klasse grootelijks, dat Uwe Majesteit aan hare wenschen heeft gehoor gegeven, en wégens de hooge voortreffelijkheid, die in de baren van het zeestuk doorstraalt; aan den schilder, welke de heer *N. Bauer*, van Harlingen, is, de premie van f 3000:00 heeft willen schenken, die het schier geheel onbearbeide vak der beeldhouwkunde had opengelaten.

De prenten bevonden zich niet mede op den catalogus afgedrukt. Hoezeer derzelver getal vrij aanzienlijk was, zijn de meeste reeds, sedert een gerintimen tijd, openlijk te koop aangeboden, en dus bij het publiek bekend geweest. Twee, onder deze, hebben de klasse eenige oogenblikken in twijfel gebracht: de eene, voorstellende den heer *A. Snoek*, in het karakter van *Orestes*; de andere, eene allegorische voorstelling op den goddienst; doch dit laatste heeft den prijs, die ook in dit vak op f 2000:00 bepaald was, bij nadere overweging weggedragen; en de heer *J. J. Welff*, te Rotterdam, is bevonden daarvan de maker te zijn.

De klasse heeft, bij het volbrengen van haren moeilijken taak, niet anders dan de meeste hulde kunnen toebrengen aan des Konings edelmoedige mildadigheid, in de toezegging van zoo aanzienlijke geschenken; zij vleit zich, met het gelukkige vooruitzicht, dat van zijne regering zich tevens het tijdperk zal dagteekenen van de herleving der schoone kunsten in ons vaderland.

Amsterdam,
den 17den november
1808.

In kennis van mij, als secretaria
der vierde klasse,
C. S. ROOS.

MINISTERIE van FINANCIËN.

* * Aan de geïnteresseerden in de tontines ten laste het kwartier Nieuwegein wordt, hiernede, geadverteerd, dat de attestatien *de vita*, van de benoemde lijven voor gezegde tontines, gedurende de maand januarij 1809 moeten worden ingezonden, ter financiële secretarij van den heere *ind-ars* van het departement Gelderland, binne Arnhem, of in den Haag, een kantore van de heeren *François de Bas en comp.*

JUDICATURE over de middelen te water, en te lande.

VERKOOPING van GECONFISQUEERDE GOEDEREN.

* * Ten overstaan van den commissaris-generaal van Zijne Majesteit den Koning, tot de zaken van de convooijen en licentien, zal op woensdag den 11den januarij 1809, des voormiddags ten 10 uren precies, op het zee-kantoor te Rotterdam, aan den meestbiedenden voetschots vercocht worden:

18 baaltjes of ceerontjes en 3 vatjes, van diverse merken, circa bruto 1100 pond, cortex china; een zak waarin, circa 9 pond indigo, uit 126 pakjes van diverse merken en nummers; een partijje katoene lijwater, bestaande in: cambrigs peteldoeken, effen en geborduurde, drie japooneer, noekjes met randjes, gekleurde dito en gaas; een partijje kranenrij, als scharen, messen, platte kerkertjes met potlootjes, schotsche pillen en peperment; circa 400 pond indigo; circa 200 paren wolle en saajette kousen; 6 stukjes boddenstijk; 3 vaten stijfzel; 6 rollen gewast linnen; divers gekleurd papier; circa 50 pond smeer-kapssen; eenige vellen bereid graauw en gewast kalfs- en schapevlees; 2 steen gebakeld vlas, een dito hennep, en 16 meel-zakken.

Uit de visch-schokker de Brinvisch, tusschen den Briel en het Stenebaken; uit de visch-schuit n°. 15, van den commander *Aray*, te Zandvoort; en aan het strand te Katwyk en op andere plaatsen, door onderscheiden denunciateurs, op diverse tijden, aangehaald, en bij sententie van den raad van judicature over de middelen te water en te lande, in naam des Konings, in dato 9 augustus, 11 en 15 november 11, geconfisqueert. Iemand vader onderrigtig begeerende, addressere zich ten kantore van den vendmeester van *Beestingh*, te Rotterdam, alwaar de goederen zijn liggende op een zolder van den west-indischen handel, op de Nieuwehaven, middeldje, en aldaar des maandags en dinsdags vóór de verkooping, van tien tot een uren, en des maandags van twee tot vier uren, door een ieder zullen kunnen worden gezien.

* * Wordt geadverteerd, dat, mit krachte van een mandament van rancatie, in dato den 25sten december 1808, met de edicte van edicte *ad valvas curiae, in ordinaria forma*, van president en leden van den raad der judicature over de middelen te water en te lande, van het koningrijk Holland, geïmpetveerd bij den advocaat-fiscaal-generaal des Konings, over evengemelde middelen, door mij ondergeteekenden, eerste gezworene exploitateur van voornoemden raad, na voorgaande klokkeslag, 35 openbare edicte *ad valvas curiae*, uit den naam en van wegen Zijne Majesteit den Koning, zijn gedagvaard, allen en een iegelijk, welke zouden willen komen ter reclame of ten beschutte van het schip *de Vrouw Johanna*, gevoerd geweest bij schipper *J. Fust*, in den nacht tusschen den 22 en 25sten augustus dezes jaars, bij Carolinerzyk aangehouden, en deszelfs geheele of gedeeltelijke lading, of wel de geheele of gedeeltelijke genamptiseerde waarde van dien, bestaande in elf scheepels haver, twee en een halve schepel gerst, een vatje porter hier, zeven vaten en negentien zakken ruwe suiker, negentien zakken brood-suiker, twaalf vaten of kisten en een zak indigo, drie kisten kamper, vier-en-twintig en een vat koffij, vijf kisten en een pakje gedrukte of gekleurde katoene lijwater, drie kisten kamerdock, houdend twee-en-zestig stukken blaauw hout, twee zakken en twee oegroenen china, veertien balen katoene garens, en een baaltje snedbladen, te compareeren of gemagtigen te zenden voor meergemelden raad, alhier in Amsterdam, op dinsdag, die zijn zal den 10den januarij 1809, des voormiddags de klokke 12 uren, om te aanhooren zoodaigen eisch en conclusie, als de getoonder, R. O., ter zake voorschreyen, als dan zal willen doen en nemen, daar op te antwoorden, en voorts te procederen als naar regten.

Aldus gedaan van de puje van voorn. raad, op den 27sten december 1808.
Amsterdam, den 29sten december 1808. H. B. VERBEEKS.

(DOOR PLAATSGEBREK ZIJN WIJ GENOEDMAKT DE OVERIGE ADVERTENTIES TOT ONZE VOLGENDE UITSTELLING.)